

پیشرفت در فناوری در اختیار پژوهش‌های بنیادی است

دانش و خرد به صورت نامرئی حضور می‌یابد اما کارهای درست و شایسته از آن حاصل و پشتیبانی می‌شود. زیرساخت جامعه سالم، ایجاد فناوری‌های مفید و زیست سازگار، محیط‌زیست پایدار، اقتصاد پویا و رضایت‌مندی جامعه، آرامش و همزیستی انسانی و سبک زندگی مطلوب بستگی به بهره‌برداری از دانش و خرد دارد. حضور نیروی انسانی دانا و کشف علمی دست اول پدیده‌ها و فتح مرزهای جدید علم موجب ایجاد ضمیر دانش در جامعه می‌شود. پژوهش‌های بنیادی سرمایه علم هستند. مدارس، دانشگاه‌ها و مراکز علمی سرچشمه‌های علم هستند. امروزه این سخن بیش از هر زمان دیگری حقیقت دارد که نبض پیشرفت در فناوری در اختیار پژوهش‌های بنیادی است. کشوری که در علوم بنیادی به دیگر کشورها متکی باشد در صنعت به کندی پیشرفت خواهد کرد و در تجارت ملی و جهانی موقعیت ضعیفی خواهد داشت، صرف نظر از اینکه مهارت‌های حرفه‌ای و مکانیکی آن چقدر باشد. ساده‌ترین و مؤثرترین راه برای اینکه دولت پژوهش‌های صنعتی را تقویت کند حمایت از پژوهش‌های بنیادی و پرورش استعدادها علمی است. یکی از ویژگی‌های علوم بنیادی این است که می‌تواند از راه‌های فراوان و مختلفی پیشرفت کند و زمینه را برای رشد فناوری‌های برتر فراهم سازد. در همه زمینه‌های علمی، فنی و اجتماعی مهم‌ترین عامل محدودکننده عامل انسانی است. بسته به اینکه چه تعداد دانشمندان تراز اول در فلان رشته داشته باشیم، پیشرفت ما در آن زمینه‌ها تند یا کند خواهد بود. چگونه می‌توان سرمایه علمی کشور را زیاد کرد؟ نخست، باید دانشمندان بسیاری اعم از مرد و زن را پرورش دهیم. مسئولیت این افراد آن است که دانش‌های جدید را ابداع کنند تا راه‌های گوناگون برای اهداف کاربردی و فناوری در آینده گشایش یابد تا افراد جامعه از شغل مناسب برخوردار باشند. پس آینده علم در این سرزمین در گرو سیاست آموزشی ما خواهد بود. همیشه در طول تاریخ، علم کنز مخفی بوده است و مستقیماً به پول و ثروت کلان همراه نبوده است بلکه علم به فرایندهای مختلفی تبدیل می‌شود و این فرایندها و حدواسطها به رفاه زندگی، منزلت، آبادی، عزت، قدرت، ثروت عادلانه و تجارت حلال، سلامت منتهی می‌شود. علم سال‌ها از فناوری جلوتر است و آنی تبدیل به فناوری و کاربرد نمی‌شود. بعید است یک کشف علمی پایه، فوری به بازار برسد و تبدیل به ثروت مادی شود بلکه زمان لازم دارد تا با دیگر فرایندها و تجربه‌ها ترکیب شود و به تعبیری دگردیسی یابد تا محصول پایدار و ارزشمند خود را بنا نهد. در خاتمه پیام این نوشته این است برای ساخت کشوری آباد و پیشرفته می‌بایست دانش و خرد همراه با حضور نیروی انسانی توانا در تمامی روزه‌های کشور رسوخ و چرخش نماید و بدون پژوهش و دانش تصمیم‌گیریم و به دنبال فناوری‌هایی باشیم که چرخه دانش را طی کرده باشد.

علی‌اکبر موسوی موحدی

سردبیر